

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 394/2020
29.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у правној ствари тужиоца Република Србија, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, улица Немањина бр. 22-26, против туженог „КМГ Трудбеник“ а.д. у стечају из Београда, Булевар Краља Александра број 79, кога заступа пуномоћник Александар Драговић, адвокат из ..., ради утврђења потраживања, вредност предмета спора 5.069.816.178,97 динара, одлучујући о ревизијама тужиоца и туженог које су изјављене против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1549/19 од 07.04.2020. године, у седници већа одржаној дана 29.06.2021. године донео је следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосноване ревизије тужиоца и туженог изјављене против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1549/19 од 07.04.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр. 2328/17 од 20.12.2018. године у ставу 1 изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено потраживање тужиоца Републике Србије према туженом у износу од 797.451.095,34 динара. Ставом 2 изреке, делимично је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се утврди потраживање према туженом у износу од 4.272.365.083,63 динара. Ставом 3. изреке обавезан је тужилац да туженом исплати износ од 2.617.722,36 динара на име трошкова поступка у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1549/19 од 07.4.2020. године у ставу 1. изреке, одебијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Привредног суда у Београду П бр. 2328/17 од 20.12.2018. године у ставу 1. изреке. У ставу 2. изреке делимично је усвојена жалба тужиоца и преиначена пресуда првостепеног суда у ставу 2 изреке и пресуђено тако што је делимично усвојен тужбени захтев и утврђено потраживање тужиоца према туженом још за износ од 502.935.946,87 динара. Ставом 3. изреке делимично је одбијена жалба тужиоца и делимично потврђена првостепена пресуда у ставу 2. изреке у делу коме је одбијен тужбени захтев којим је тужилац тражио да му се утврди потраживање према туженом

у износу од 3.769.429.136,76 динара. Ставом 4. изреке преиначено је решење о трошковима поступка које је садржано у ставу 3. изреке првостепене пресуде и решено тако што је обавезан тужилац да накнади трошкове парничног поступка туженом у износу од 2.040.134,40 динара, у року од 8 дана од дана пријема пресуде. У ставу 5. изреке је одлучено да свака странка сноси трошкове другостепеног поступка.

Против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1549/19 од 07.04.2020. године тужилац је благовремено изјавио ревизију у односу на став 3,4 и 5 изреке због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени преко пуномоћника из реда адвоката је благовремено изјавио ревизију против наведене другостепене пресуде у односу на став 1, 2. и 5. изреке и то због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени је одговорио на ревизију тужиоца и оспорио у целини наводе из ревизије и предложио Врховном касационом суду да исту одбије као неосновану. Трошкове ревизијског поступка је тражио.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду у границама које су прописане одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...са изменама) утврдио да су ревизије тужиоца и туженог неосноване.

У поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У ревизијама се јасно не наводи које су друге битне повреде поступка учињене, а због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је дана 05.04.1981. године заједно са привредним друштвима Предузеће „Ратко Митровић“, „Иван Лучић Лавчевић“ и „Приморје“ био ангажован од стране Савезне дирекције за промет и резерве производа са посебном наменом, на пројекту П-1100 све за потребе инвеститора Министарства одбране – Генералне Дирекције за војне радове државе ..., поводом ког односа је закључен и уговор којим су регулисали међусобне односе у погледу поделе посла и плаћања, с тим да су туженом конкретно поверени послови пројектовања и овлашћење да закључује потребне уговоре са трећим лицима. Тужени је закључио 11.08.1981. године уговор са фирмом АА из ... на основу кога се ово правно лице обавезало да изведе пројектовање свих радова који су били предмет главног уговора, за укупан износ накнаде од 80.987.170,00 USD. Наведено правно лице из ... је за овај посао обезбедило гаранцију ... организације за осигурање извозних послова, ... савета за гаранције. У уговору закљученом са овим правним лицем уговорена је надлежност арбитраже у Бечу. С обзиром да је тужени раскинуо уговор у новембру 1983 године, страни поверилац је поднео тужбу уговореној арбитражи која је својим одлукама од 02.07.1986. године и од 02.11.1991. године обавезала туженог на исплату појединачно опредељених износа у USD са припадајућом каматом. ... организација за осигурање извозних послова, ... савет за гаранције је намирио предметно потраживање повериоцу туженог и истој је као гаранту предметно потраживање према туженом цедирано 02.01.2000. године, а затим је исто потраживање у складу са прописима Републике ... пренето на специјализовану финансијску организацију „ББ“ из Решењем

Привредног суда у Београду И 9078/87 од 07.12.2000. године, признате су арбитражне пресуде донете у Бечу у корист означеног предлагача из Према чињеничном стању које је утврђено у току поступка Споразумом Савета Министара СиЦГ од 30.12.2004. године Република Србија је потврдила да је једини дужник према „ББ“ из ... и истим споразумом су уговорени услови и начин измирења обавеза, па тако и обавезе туженог по арбитражним пресудама по којима је обавеза на дан 31.07.2001. године исказана у износу од 48.882.623,22 USD а допуном истог споразума од 11.05.2010. године је предвиђено да је тужилац једини дужник према ино повериоцу као и да ће права и обавезе по овом споразуму бити пренете на њега.

Тужилац је према утврђеном чињеничном стању на име обавезе туженог коју је преузео према Париском клубу поверилаца у поступку стечаја над туженим пријавио потраживање у укупном износу од 5.069.816.178,97 динара у ком износу је садржан обрачун главног дуга по арбитражним одлукама, редовне камате за период од 23.03.2002 године до 09.12.2011. године и обрачун затезне камате увећан за уговорену и затезну камату. У поступку стечеја који се води над туженим ово потраживање тужиоца је оспорено и због тога је дошло до покретања овог парничног поступка.

Првостепени суд је на основу овако утврђеног чињеничног стања закључио да је делимично основано потраживање тужиоца. Првостепени суд је одлуку засновао на одредбама Закона о регулисању односа између СРЈ и правних лица и банака са територије СРЈ који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског или Лондонског клуба и на одредби члана 218. Закона о облигационим односима, налазећи да нису основани истакнути приговори током поступка и то приговор недостатка пасивне и активне легитимације и приговор застарелости који су изјављени од стране туженог

Висину потраживања која је предмет тужбе, првостепени суд је утврдио на основу налаза и мишљења вештака. Вештак је дао две варијанте у налазу, тако што је према првој варијанти утврђена висина дуга који је тужилац исплатио ино повериоцу а према другој варијанти, висина дуга коју је тужилац уплатио ино повериоцу умањена је за 20% сходно принудном поравнању Трговинског суда у Београду ПП 4/02 од 31.10.2002 године.

Првостепени суд је прихватио другу варијанту налаза вештака из које је утврдио да је тужилац исплатио иноповериоцу по арбитражним одлукама износ од 12.399.689,37 долара односно 996.813.869,18 динара па када се овај износ умањи за 20% сходно решењу о принудном поравнању, долази се до износа од 797.451.095,34 динара и тај износ досудио тужиоцу, док је преко тог износа одбио захтев као преурањен.

Другостепени суд је прихватио правни став првостепеног суда у погледу основа потраживања али је закључио да је првостепени суд погрешно утврдио висину потраживања тужиоца. Другостепени суд полазећи од налаза вештака, допунских изјашњења вештака, обрачуна главног дуга и камате до дана отварања стечајног поступка а све то умањено са условима из решења 1.ПП 4/02 од 31.10.2002. године за 20.% налази да је потраживање тужиоца основано за укупно 1.300.387.042,21 динара, те је преиначио првостепену пресуду утолико што је поред досуђеног износа, тужиоцу досудио још износ од 502.935,946,87 динара. Потраживање тужиоца у преосталом делу

од 3.769.429.136,76 динара, према закључку другостепеног суда није основано, јер се односи на обрачун камате за период након отварања стечаја а тужилац је у поступку стечаја над туженим пријавио камату само до дана отварања стечајног поступка, па му се не може утврђивати потраживање које није ни пријављено, нити је упућен на парницу због тога.

Према оцени Врховног касационог суда, правилно су нижестепени судови спорни однос разрешили применом одредбама Закона о регулисању односа између СРЈ и правних лица и банака са територије СРЈ које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима париског или лондонског клуба, Закона о потврђивању усаглашеног записника о консолидацији дуга СР Југославије, затим применом одредаба закона којима је регулисан поступак стечаја и применом члана 218 и 361 Закона о облигационим односима. Правилно је од стране другостепеног суда утврђена и висина потраживања тужиоца. Разлоге који су наведени у другостепеној одлуци прихвата и ревизијски суд.

Наводи ревизије тужиоца нису основани.

Тужилац у ревизији наводи да је погрешно умањено потраживање тужиоца отписом дуга, те да отпис дуга иноповериоца у конкретном случају је одобрен само Републици Србији, и да се туженом не може одобрити отпис дуга у проценту који је одобрен тужиоцу. Тужилац се позива и на одлуку Уставног суда којим је утврђено да одредба члана 5. Закона о регулисању односа између СРЈ и правних лица и банака са територије СРЈ које су првобитни дужници или гаранти према повериоцима париског и лондонског клуба у делу који је изражен речима „под условима који не могу бити неповољнији од услова уговорених са повериоцима париског и лондонског“ није у сагласности са уставом. Сходно наведеном тужилац закључује да обавеза туженог остаје према тужиоцу независно од отпуста дуга који је одобрен тужиоцу.

Ови наводи се не могу прихватити. Тужени је домаће правно лице а његова обавеза је без учешћа банке, не потиче из односа правног лица и банке, већ се ради о дугу који је настао по претходно наведеним арбитражним пресудама. У тој ситуацији, наведена Одлука Уставног суда, не може се односити на туженог. Тужилац је обавезу туженог која је сада спорно потраживање, преузео на основу усаглашеног Записника о консолидацији дуга СРЈ и Споразума Савета Министара Србије и Црне Горе и „ББ“ од 30.12.2004 године, тако да отпис дуга који је СРЈ уговорио са иноповериоцем има се применити у конкретном случају у истој мери на туженог према тужиоцу као правном следбенику СРЈ.

Према оцени Врховног касационог суда, тужилац неосновано у ревизији наводи да су погрешно нижестепени судови умањили потраживање тужиоца у складу са условима из решења Трговинског суда у Београду ПП-4/02 од 31.10.2002. године. Решењем Трговинског суда у Београду Пп-4/02 од 31.10.2002. године је одобрено закључење принудног поравнања између туженог и свих његових поверилаца и тужени је обавезан да своја дуговања измири са 80% , те је тужени сагласно члану 44. Закона о принудном поравнању стечају и ликвидацији, (који је важио у то време) трајно ослобођен 20% свих својих доспелих обавеза које су настале пре 31.10.2002. године па тиме и 20% обавеза према тужиоцу. Принудно поравнање закључено по основу овог закона између дужника и свих његових поверилаца има снагу извршне

судске исправе, што значи да и у случају каснијег стечаја, сваки поверилац има право да му се у стечају утврди само оно потраживање на чију исплату је имао право у смислу закљученог принудног поравнања. Стога у овој ситуацији, тужиоцу као и другим повериоцима, треба исплатити 80% од утврђених потраживања, обзиром као што је претходно наведено, тужилац је трајно ослобођен 20% обавеза по наведеном судском решењу.

Неосновани су и наводи ревизије туженог.

Тужени сматра да је потраживање тужиоца неосновано, најпре због тога што је застарело, затим што у поступку није утврђено да ли је спорно потраживање туженом признато у коначном обрачуну који је сачињен између Ирака и СДПР од 10.01.2008. године а поред тога другостепени суд је утврдио потраживање тужиоца, за будуће износе које су плативи до 22.03.2024. године, што је противно одредбама Закона о стечају.

Према мишљењу Врховног касационог суда, потраживање Републике Србије по основу преузетих иностраних кредитних обавеза по Закону о регулисању односа између Савезне Републике Југославије и правних лица и банака са територије Савезне Републике Југославије који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба, је посебна врста потраживања. То потраживање настаје из новог, самосталног облигационог односа заснованог између тужиоца и правних лица и банака са територије СРЈ сада РС који су првобитни дужници или гаранти према повериоцима Париског и Лондонског клуба. Тужени је домаће правно лице из члана 3 став 3 наведеног закона. Република Србија је доношењем овог закона и Закона о потврђивању усаглашеног записника о консолидацији дуга СР Југославије, затим, потписивањем Споразума Савета Министара Србије и Црне Горе и „ББ“ од 30.12.2004 године, који се односи на утужену обавезу, на себе преузела обавезу коју је био дужан да измирује крајњи корисник, у овом спору тужени. Тужилац на основу ових закона и међународног споразума преузету обавезу извршава. Стога сви издаци учињени од стране Републике Србије, ради измирења обавеза крајњих корисника кредита или дужника по другом основу, сматрају се издацима учињеним за другог у смислу члана 218 Закона о облигационим односима.

У погледу застарелости потраживања Републике Србије, које је предмет спора, рок застарелости је могао почети да тече сагласно одредби члана 361 ст.1 Закона о облигационим односима, тек од потписивања претходно наведеног Споразума дана 30.12.2004 године, када је преузета обавеза туженог и настала обавеза за тужиоца. Тужба је поднета 29.04.2013 године. Предметно потраживање тужиоца по својој правној природи застарева у општем застарном року од 10 година (члан 371 ЗОО) па према свему наведеном, правилно су нижестепени судови закључили да потраживање тужиоца које је предмет овог спора није застарело.

Тужилац према утврђеном чињеничном стању, врши отплату обавезе туженог коју тужени није платио свом ино-повериоцу, па је на основу свих претходно наведених одредби закона и споразума, активно легимисан да тражи да се утврди као основно потраживање према туженом као стечајном дужнику у висини која је досуђена побијаном одлуком, све то сагласно члану 81 ст. 1, и члана 116 и 117 Закона о стечају.

Тужени даље у ревизији понавља наводе из жалбе, којима оспорава постојање обавезе, па истиче да за предметну обавезу одговара солидарно СДПР и тужилац и да стога нема основа за одговорност туженог, затим да суд није узео у обзир ни ценио од каквог је утицаја то што тужилац до главне деобе није измирио предметно потраживање у висини која се досуђује. Врховни суд налази да побијана одлука садржи јасно образложење о овим примедбама туженог. Све разлоге наведене у побијаној пресуди, прихвата и ревизијски суд, тако да нема потребе даље понављати разлоге и у том смислу образлагати пресуду.

Врховни касациони суд налази да је неоснован захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка. То из разлога што тужени није успео у ревизијском поступку а одговор на ревизију није био нужан, па самим тим ни трошак за одговор није нужни трошак који би се досудио на терет супротне стране.

На основу свега изложеног Врховни касациони суд применом процесних овлашћења из одредби члана 414 и 165 Закона о парничном поступку је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић